

Střední odborná škola elektrotechnická, Centrum odborné přípravy
Zvolenovská 537, Hluboká nad Vltavou

Využití ICT pro rozvoj klíčových kompetencí

CZ.1.07/1.5.00/34.0448

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

CZ.1.07/1.5.00/34.0448

Základní ochrana

Číslo projektu	CZ.1.07/1.5.00/34.0448
Číslo materiálu	ICT-EM3-3/5 Základní ochrana
Název školy	Střední odborná škola elektrotechnická, Centrum odborné přípravy, Zvolenovská 537, Hluboká nad Vltavou
Autor	Bc. Radek Šestauber
Tématický celek	Odborná způsobilost
Ročník	2. - 4. ročník SOŠ
Datum tvorby	Duben 2013
Anotace	DUM pro seznámení se základní ochranou
Metodický pokyn	Prezentace s výkladem
Pokud není uvedeno jinak, uvedený materiál je z vlastních zdrojů autora	

Prostředky základní ochrany

- Ochrana sloužící před přímým dotykem za normálního provozu (nebezpečným dotykem živých částí EZ)
- základní izolace, kryty a přepážky, zábrany, ochrana polohou, omezení napětí, omezení ustáleného dotykového proudu a náboje, řízení potenciálu

Základní izolace

Princip ochrany

- brání dotyku nebezpečných živých částí
- musí splňovat předepsané požadavky a musí být pravidelně kontrolována (revize)
- barvy, nátěry, laky se za přiměřenou základní ochranu nepovažují
- základní izolaci lze odstranit pouze jejím zničením

Zábrany

Princip ochrany

- jsou určeny k ochraně osob znalých nebo poučených, před nahodilým dotykem při práci na instalaci a zařízení
- na rozdíl od staré normy není určena k ochraně laiků.
- ochrana zábranou znepřístupňuje nebezpečnou část tím, že před ní dává překážku.
- k překonání je třeba vyvinout záměrné úsilí.
- Ploty, dveře, přepážky, zed'

Provedení zábran

- **1. Zábrana může být odnímatelná**

bez použití klíče nebo nástroje, musí být zabezpečeno neúmyslné odejmutí

- Zábrana musí být umístěna tak, aby se nedala přehlédnout a je třeba použít bezpečnostní tabulky.

- **2. Pokud je zábrana vodivá a oddělena od nebezpečných živých částí pouze základní izolací (vzduch), považuje se za neživou část**

- **3. Zábrana je zpravidla nevodivá**

- - zábradlí, lano
- - plná překážka

Ochrana polohou

Princip ochrany

- Umístění živých částí tak, aby při normální činnosti nemohlo dojít k nahodilému dotyku vodivých částí, mezi nimiž se může objevit nebezpečné napětí. Pro vyšší napětí je třeba uvažovat i nebezpečí přeskoků.
- Základní vzdálenost se bere 2,5 metru

Ochrana polohou závisí na:

- velikosti napětí živých částí
- místě ochrany (vnitřní a venkovní prostory)
- uspořádání stanoviště
- místních podmínkách (silnice, hřiště, ...)
- přístupu osob (laik, poučená osoba)

Omezení napětí

- Ochrana spočívá v omezení napětí mezi dvěma současně přístupnými částmi
- Napětí nesmí překročit meze ELV (Extra Low Voltage)

Prostory	Při dotyku částí	Nejvyšší bezpečná malá napětí živých částí (V)	
		střídavá	stejnoseměrná
normální a nebezpečné	živých	25	60
	neživých	50	120
zvlášt' nebezpečné	živých	-	-
	neživých	12	25 (30)

Omezení ustáleného proudu a náboje

- Ochrana spočívá v omezení proudu protékajícího lidským tělem v důsledku nepřímého dotyku částí EZ na hodnotu, která nemůže být nebezpečná.

ČSN EN 61140 ed.2	Mezní proud I		Mezní nahromaděný náboj Q
	Stř.	SS.	
Doporučená hodnota	0,5 mA	2 mA	0,5 uC
Mezní hodnota	3,5 mA	10 mA	50 uC

- Předpoklad – odpor lidského těla je 2000 Ω

- **Seznam literatury a pramenů**
- **ČSN 33 2000-4-41 ed.2**
- **ČSN EN 61140 ed.2**
- **Materiály jsou určeny pro bezplatné používání pro potřeby výuky a vzdělávání na všech typech škol a školských zařízení. Jakékoliv další využití podléhá autorskému zákonu.**

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ